

Gezag, regelmaat en iedere week een ouderavond;

Turkse docente noemt het Nederlandse vrije onderwijs rampzalig voor kinderen van allochtone afkomst

„Ik zie kleine kinderen in mijn klas crimineeltjes in de dop worden en ik kan er weinig tegen doen, want het onderwijssysteem biedt hun geen structuur." Een Turkse vriendin van mij geeft les op een zwarte basisschool in de Haagse Schilderswijk. Ik ken haar als iemand die een uitgesproken mening heeft over de aanpak van probleemjongeren van buitenlandse afkomst. Tegen mij wil ze er graag over praten, maar ze schrijft geen opiniestuk en ze wil niet met haar naam in de krant, omdat ze niet kan inschatten wat daarvan de gevolgen zullen zijn. Omdat deze stem uit de praktijk volgens mij belangrijk is in het actuele debat over jeugdcriminaliteit, schrijf ik als redacteur op wat ze tegen me zegt.

Mijn vriendin ziet precies waar het mis gaat met de (Nederlands-) Marokkaanse en Turkse kinderen in haar wijk. Ze vindt dat de Nederlandse schoolleiding de kinderen totaal verkeerd aanpakt, omdat die niet ziet wat er speelt in de gezinnen waaruit de kinderen komen. Haar school is een van de vele zwarte scholen in Den Haag die hebben gekozen voor een aanpak die aansluit bij de eigen belevingswereld van het kind. Kinderen moeten van elkaar leren, in plaats van van de juf, zodat leren voor hen aantrekkelijker wordt. En als ze het leuk vinden om te leren, leren ze meer. Maar in de praktijk betekent dat: veel losse themawerkbladen, veel groepswerk en veel onrust in de klas.

Kinderen op zwarte scholen moet je juist veel structuur bieden. Drie redenen waarom.

Ten eerste zijn de leerlingen wat betreft hun bagage niet te vergelijken met hun autochtone leeftijdgenoten. Nederlandse kinderen spreken Nederlands, kunnen spelletjes spelen, knutselen en sommigen kunnen hun naam al schrijven. Allochtone kleuters weten vaak niet eens hoe ze een schaar moeten vasthouden. Een deel spreekt nog geen woord Nederlands. Iedereen heeft een taalachterstand. Hoe kunnen zij van elkaar leren?

Ten tweede hebben de kinderen van huis uit vaak geen enkele structuur. Er zijn geen vaste tijden waarop ze uit school thuis moeten zijn. Kinderen blijven soms tot negen uur 's avonds op straat hangen, zonder dat ze tussendoor thuis zijn geweest. Er is geen vast tijdstip waarop er wordt gegeten. Moeders dekken voor elk kind apart de tafel. 80 procent ontbijt niet thuis. Halverwege de ochtend hebben de kinderen vreselijke honger en dan komen de pakken brood op de bankjes.

Het komt vaak voor dat de kinderen tijdens de rekenles bijna in slaap vallen. Onlangs vroeg ze tijdens de les aan kinderen van 7 en 8 jaar: „Ik wil dat jullie eerlijk antwoord geven, ik ga geen straf geven, maar hoe laat zijn jullie naar bed gegaan? Sommige kinderen zeiden elf uur. Aan degenen die acht uur zeiden, kon ik zien dat ze logen." Laatst kwam een jongetje pas om half elf 's ochtends op school. Ze vroeg: „Waarom ben je zo laat?" Het jongetje zei: „Juf, ik werd gewoon niet wakker." „En je moeder dan?" „Die slaapt zelf tot twaalf uur."

Ten derde is te veel vrijheid voor sommige allochtone kinderen een vrijbrief om ongestraft vervelende dingen te doen. De docenten zeggen vaak tegen elkaar: „Er is nu al niets mee te beginnen, wat zal dat later worden?" Haar school kiest voor een softe aanpak. De docenten moeten met de kinderen praten als ze stout zijn geweest. Eindeloos praten. „Er worden zoveel onnodige gesprekken gevoerd. Je ziet gewoon dat zo'n kind er niets om geeft en dat hij er niets van opsteekt. Vijf minuten later doet-ie het weer."

Ze zou liever zien dat ze duidelijk mocht optreden. Regels zijn regels. Als je duidelijk bent

over de grenzen, dan accepteren kinderen die ook. Die zijn nodig, zeker voor Marokkaanse jongens die in de klas relatief de meeste gedragsproblemen vertonen. Zij zijn vaak nog opgevoed met het idee dat ze belangrijker zijn. Meisjes zijn veel rustiger, die hebben een lagere positie in het gezin.

Als docent besteedt ze veel tijd aan het ontwikkelen van themalessen, elke zes weken is er een ander thema. Daarnaast moet ze handelingsplannen schrijven voor zorgkinderen en cursussen volgen bij het Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding. Al vindt ze dat laatste wel leuk - je leert hoe je op een betekenisvolle manier kunt lesgeven, en leert werkvormen die bij die aanpak horen - het kost allemaal veel tijd en ze heeft het al zo druk om haar klas van 17 leerlingen aan het werk te houden.

De oplossing voor probleemjongeren moet volgens haar worden gezocht in het bieden van structuur, zowel op school als thuis. „Zonder de ouders gaat het niet." Er moeten meer ouderavonden komen, waarin de ouders wordt verteld hoe belangrijk het is om vaste tijden te hebben voor eten, slapen en huiswerk. Nu kan ze huiswerk geven wat ze wil, maar het wordt bijna nooit gemaakt. „Ouders weten niet eens dat hun kinderen huiswerk hebben."

Ze weet zeker dat er veel minder probleemjongeren zullen zijn, als er al op jonge leeftijd consequent en duidelijk grenzen worden gesteld aan de kinderen. „Duidelijkheid", zegt ze, „dat willen de kinderen zelf uiteindelijk ook het liefst".

Kader: Vernederen of helpen?

Na incidenten in zijn stad wil burgemeester Cornelis van Gouda ouders van probleemjongeren gedwongen laten verhuizen, of uit de ouderlijke macht ontzetten.

Tweede Kamerlid Hans Spekman (PvdA) stelt voor „Marokkanen die niet willen deugen" te „vernederen, voor de ogen van hun eigen mensen".

Theo Doreleijers, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam vindt deze maatregelen „te repressief en niet intensief genoeg". Hij pleit voor een dagbehandeling van probleemjongeren en gezinstherapie.

Burgemeesters en ministers kwamen vorige week bijeen om de problemen met jongens van Marokkaanse afkomst te bespreken. Burgemeesters willen opvoedingsondersteuning kunnen opleggen aan probleemgezinnen.

De gemeente Gouda wil probleemgezinnen die hulp weigeren dwingen tot het accepteren van opvoedondersteuning door gezinsmanagers. Ouders die hulp weigeren, riskeren volgens Cornelis een boete, een korting op hun uitkering of ontzegging van de ouderlijke macht.

Op 21 oktober werd er op de opiniepagina in nrc.next voor gepleit probleemjongeren aan het werk te zetten bij particuliere ondernemers.

De Turkse docente uit het artikel hiernaast zegt dat alle kinderen van allochtone afkomst al heel jong meer structuur moet worden geboden en dat scholen de contacten met ouders moeten intensiveren.

Franca Treur